

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

COMMUNITY PARTICIPATION IN EDUCATION MANAGEMENT OF PRIMARY
SCHOOLS MAE AI DISTRICT UNDER THE CHIANG MAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ของ วันชัย ปู่กอง

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. ณัฐวุฒิ สักโล)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	วันชัย ปูกอง, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส
คำสำคัญ:	การมีส่วนร่วมของชุมชน, การจัดการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 226 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติค่าที (t-test) ค่าการทดสอบเอฟ (F-test) กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการบริหารงานทั่วไปรองลงมา คือ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมมีความแตกต่างกัน และรายด้านมีความแตกต่างกัน ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

Title: COMMUNITY PARTICIPATION IN EDUCATION MANAGEMENT OF PRIMARY SCHOOLS MAE AI DISTRICT UNDER THE CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author: Wanchai Pookong, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Dr. Natthawut Sabphaso

Keywords: Community involvement, Education management

ABSTRACT

The objectives of this research 1) were to study community participation in educational management of primary schools in Mae Ai District. Chiang Mai Province Under the Chiang Mai Primary Education Service Area Office, Region 3 2) to compare the community participation in educational management of primary schools in Mae Ai District. Chiang Mai Province Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, classified by educational level and work experience. The samples used in this research were educational personnel at educational institutions in Mae Ai District. Chiang Mai Province Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 3, the number of 226 people was determined according to the tables of Craigie and Morgan. and using a simple random sampling method (Simple Random Sampling). The research instrument was a questionnaire. The analysis result was a concordance index of 1.00 and a confidence value of 0.99 in the whole version. The statistics used in the data analysis were: Frequency distribution, percentage, mean, standard deviation Use statistics to find the value of the (t-test) and F test (F-test) if the difference is found. statistically significant The difference of mean pairs is analyzed using the Sheffe's method. The results of the research were as follows: 1) Community participation in educational management of primary schools, Mae Ai District, Chiang Mai Province. Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, the overall level was at a high level in all 4 aspects. The aspect with the highest average was general administration, followed by personnel management. and budget management The aspect with the lowest mean was academic administration. 2) Comparison of community participation in educational management of primary schools in Mae Ai District, Chiang Mai Province. Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3, classified by educational level, it was found that both overall and each aspect were different. When classified by work experience, it was found that the overall picture was different. and each aspect is different, all 3 areas are budget management; Personnel management and general administration.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ดร.ณัฐวุฒิ สัพโส ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดจน ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ซึ่งมีรายนามดังต่อไปนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คัล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายสัตย์ญา ช่างคำมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนโชติคุณเกษมบ้านเมืองงาม อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และนายประเสริฐ พอนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยบอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง ให้คำแนะนำแก้ไขตรวจสอบเครื่องมือและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านในโรงเรียนอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามจนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

วันชัย ปู่กอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	32
กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	43
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49

กรอบแนวคิดการวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)	62
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน.....	64
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน.....	73
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย	83
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ	95
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	96
ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	103

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป..... 108

ประวัติผู้วิจัย 120

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่สาย	47
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง หน้าที่ปัจจุบัน	62
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับ การศึกษา.....	63
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน	63
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม	64
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ.....	65
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงบประมาณ	67
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล	69
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป	71

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 226).....	73
ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (n = 226).....	74
ตาราง 12 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัด เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหาร งบประมาณจำแนกตามประสบการณ์.....	75
ตาราง 13 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัด เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงาน บุคคลจำแนกตามประสบการณ์.....	75
ตาราง 14 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัด เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงาน ทั่วไปจำแนกตามประสบการณ์.....	76
ตาราง 15 แสดงผลดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอแม่เมาะ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	103

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	55
ภาพ 2 แสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ.....	108
ภาพ 3 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	108
ภาพ 4 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....	109
ภาพ 5 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับการศึกษา.....	109
ภาพ 6 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสบการณ์การทำงาน.....	109
ภาพ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัด การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา.....	111
ภาพ 8 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษาภาพรวม.....	113
ภาพ 9 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานภาพรวม.....	116
ภาพ 10 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานรายด้าน.....	118

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของประชาชนในประเทศ ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ รัฐบาลได้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษาให้ทั่วถึงทุกระดับทั้งในเมืองและเขตชนบท โดยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 8 และมาตรา 9 ได้คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจหน้าที่ในแต่ละระดับองค์กรที่มีหน้าที่ในการบริหารการศึกษา คือ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดอำนาจหน้าที่ในส่วนกลางเพียงกำหนดนโยบายและแผนการสนับสนุนส่งเสริมทรัพยากรการศึกษา การติดตามประเมินผลและควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจและจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยตรง หลักการให้ประชาชนและสังคมเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปได้เพื่อประชาชนทั้งหมด ทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานะทางสังคม ตลอดจนหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีมาตรฐานสากลทุกระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 13)

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 “การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” เป็นแนวคิดสำคัญที่บัญญัติไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล”

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างบรรทัดฐานที่ดีในสังคม การสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของประชากรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนโดยการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและประชาชนเพื่อสนับสนุนการทำงานของภาคส่วนต่าง ๆ สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรชุมชนในรูปแบบนิติบุคคล เพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ นอกจากนี้ในแผนปฏิรูปประเทศ มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกิจกรรมทางสังคมบนพื้นที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นกัน สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูปซึ่งมีเป้าหมายเร่งด่วนในการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน เพื่อการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, หน้า 1)

ในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยความสัมพันธ์กัน ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ชุมชนต้องอาศัยโรงเรียนในการบริหารการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน ขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องฟังพาอาศัยเพื่อรับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากชุมชนเช่นเดียวกัน การเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาทั้งในรูปของบุคคล คณะบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน องค์กรในท้องถิ่น องค์กรบริหารธุรกิจ และหน่วยงานอื่นในชุมชน ส่วนการดำเนินงานให้กระทำในรูปการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ โดยเลือกตัวแทนแต่ละฝ่ายมารับผิดชอบร่วมกัน ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามขอบข่ายภาระงานของโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมการสอน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ การจัดปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมในการดำเนินงานตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐในการพัฒนา

การศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การกำหนดนโยบาย วางแผนงานตามกระบวนการ การร่วมปฏิบัติตามแผนทางการศึกษา ร่วมรับจัดสรร ผลประโยชน์ทางการศึกษา แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและ การตัดสินใจต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานของตน นอกจากนี้ เอกพล ดวงศรี (2563, หน้า 52-68) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนสามารถ ดำเนินการได้หลายลักษณะ แต่การที่ประชาชนจะสามารถมีส่วนร่วมได้โดยตรง คือ การรวมตัวกันเป็นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา พัฒนา หรือยกระดับ การจัดการศึกษาของพื้นที่ เนื่องจากคนในพื้นที่ตระหนัก รับรู้และเข้าใจปัญหาร่วมกันรวมทั้ง แสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ส่งผลให้สามารถพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้ตรงกับความต้องการของบริบทพื้นที่และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษา ให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น นับเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาเป็นอย่างมากเพราะคณะกรรมการสถานศึกษา มาจากตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนส่งเสริมและ สนับสนุนให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นการ มีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจาก ชุมชนเป็นเจ้าของท้องถิ่นมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ ซึ่งมีความรักความห่วงหาและได้รับ ประโยชน์จากโรงเรียนในชุมชนและต้องเข้าร่วมจัดการศึกษาให้บุตรหลานของตนเองให้มี ความสุขและความสมบูรณ์มากที่สุด การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นสิ่ง สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (2563, หน้า 169-170) พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี คุณภาพของนักเรียนส่วนหนึ่งมาจากการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง โดยพบว่าผู้ปกครองที่อยู่ในเขตเทศบาลมีฐานะเศรษฐกิจไม่ดี บางคนมีอาชีพด้านการเกษตร บางคนมีอาชีพรับจ้าง บางคนต้องโยกย้ายเพื่อรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรม และต้องทิ้ง ปู่ ย่า ตา ยาย เลี้ยงดูบุตรหลานแทน ซึ่งไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการศึกษาเล่าเรียนของ บุตรหลาน รวมทั้งในบางครั้งไม่มีโอกาสในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการประชุม ผู้ปกครอง หรือการติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน ทำให้ภาระการดูแลนักเรียนเป็นของ โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชาติ ดนเสมอ (2561, หน้า 81) ซึ่งได้ ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า ปัญหาด้านการให้บริการชุมชนเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ด้านการรับความช่วยเหลือ

สนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากหลักการและเหตุผลความสำคัญข้างต้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนอยู่โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จึงมีความสนใจว่าชุมชนซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน ประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาที่อยู่ในชุมชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากน้อยเพียงใดหรืออยู่ในระดับใดทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นบทบาทและภารกิจของโรงเรียนจึงได้มีการวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 37 คน ครูผู้สอนสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 469 คน รวมเป็นจำนวน 506 คน บุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 550 คน

1.2 สถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 210 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 242 คน บุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 226 คนโดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2560, หน้า 65) และใช้วิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ใน 4 ด้านดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้คำนิยามศัพท์ ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ชุมชนในท้องถิ่น เช่น เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบและประเมินผลร่วมกับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในฐานะผู้สนับสนุนช่วยเหลือร่วมมือในการบริหารโรงเรียนในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบและประเมินผลในภารกิจการบริหารและการจัดการโรงเรียนตามขอบข่ายที่กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งมีอยู่ 4 งาน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา การวางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน การวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน การร่วมแนะแนวในการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี

ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน การจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน การวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน การการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน การวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน การจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน การวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน การจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน การวางแผนจัดหาครูจ้างสอนของโรงเรียน การวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแลระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดหา ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน การจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร สอนในโรงเรียน การวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคล ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาโรงเรียน การระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูล ในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน การวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพัตติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การติดตามประเมินผลการกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพัตติตนของครูให้เป็นไปตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ การวางแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น การติดตามประเมินผลแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น

ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน การดำเนินกิจการพิเศษในโรงเรียน การดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis) การดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ โรงเรียน (SWOT Analysis) การวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม การประเมินผลแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน ในการส่งเสริม ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคาร สถานที่ของโรงเรียน การประเมินผลการซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน การวางแผนจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน การติดตามประเมินผลการจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์และการขอใช้อาคารสถานที่ ของโรงเรียน การวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน การติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกันในเขตบริเวณสถานศึกษาและที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเช่น ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน องค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ จังหวัด เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 36 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 หมายถึง หน่วยงาน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่เมาะ อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาวและอำเภอ เวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 36 โรงเรียน

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะมากำหนดทิศทางในการกำหนดนโยบายวางแผน การทำงานแบบการมีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. สามารถนำไปเป็นข้อมูลที่จะนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาและแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
5. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้มีนักการศึกษา และวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นางลักษณ์ เรือนทอง (2560, หน้า 51) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันวางแผนจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบอย่างเป็นมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

กาญจน์ เรืองมนตรี (2559, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2559, หน้า 51) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิดความสามารถและความเป็นคนดีและยังหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่าง ๆ และอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบในขอบข่ายภาระงานของโรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าประสงค์เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 3) ระบุว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้และแก้ปัญหา จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกกระบวนการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2560, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน ดังนั้นนักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ

ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบตามแผนและนโยบายการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมนุษย์ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุข

ขอบข่ายงานการบริหารและจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐและหน่วยงานต้นสังกัด ได้จัดการศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานและเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาเป็นหลัก โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 1-12)

ข้อ 1 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. ด้านงบประมาณ
  - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
  - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
  - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
  - 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
  - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
  - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
  - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
  - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  - 2.11 การวางแผนพัสดุ
  - 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
  - 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
  - 2.14 การจัดหาพัสดุ
  - 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
  - 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

ศึกษา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินการ
ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป

- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
  - 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
  - 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
  - 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
  - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
  - 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
  - 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  - 4.8 การดำเนินงานธุรการ
  - 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
  - 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
  - 4.11 การรับนักเรียน
  - 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
  - 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
  - 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  - 4.15 การทัศนศึกษา
  - 4.16 งานกิจการนักเรียน
  - 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
  - 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน
องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
  - 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
  - 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
  - 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
  - 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- ข้อ 2 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามข้อ 1 ให้คำนึงถึง
หลักการดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

3. ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา

4. ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

5. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

6. มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว

7. เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา

8. เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ โดยตรง

ข้อ 3 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในข้อ 1 เรื่องใดจะกำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาเป็นผู้รับมอบการกระจายอำนาจ ให้เป็นไปตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี ประกาศกำหนด ทั้งนี้ในประกาศดังกล่าวอาจกำหนดให้ในระยะแรกมีการกระจายอำนาจเฉพาะบางเรื่องหรือกำหนดการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาแตกต่างกันตามลักษณะหรือความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งอาจกำหนดเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติในการดำเนินการตามที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจได้แต่จะต้องปรับปรุงการกระจายอำนาจนั้นให้เพิ่มมากขึ้นตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามหลักการในข้อ 2 สำหรับการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา อาจกำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใดต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยก็ได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปโดยถูกต้อง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี อาจประกาศกำหนดขอบเขตวิธีการปฏิบัติงานตามที่มีการกระจายอำนาจ เพื่อให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจปฏิบัติได้

ข้อ 4 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณีมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมและกำกับดูแลการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ
2. จัดให้มีระบบการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการกระจายอำนาจ ให้เป็นไปตามกฎหมาย
3. ให้ข้อเสนอแนะหรือแนะนำการใช้อำนาจ ตลอดจนมีอำนาจยับยั้งและแก้ไขการใช้อำนาจของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้ เป็นไปตามกฎหมาย
4. ศึกษา วิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาระบบการกระจายอำนาจการบริหารอย่าง ต่อเนื่อง
5. รายงานผลการดำเนินการกระจายอำนาจและเสนอแนะปัญหาอุปสรรคและ แนวทางการพัฒนาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม กำกับดูแลและ ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจให้ เป็นไปตาม แนวทางที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ข้อ 5 ในกรณีที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นสมควร หรือได้รับการร้องขอจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกลุ่มสถานศึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกาศ กำหนดให้รวมกลุ่มสถานศึกษาหลายแห่งทั้งในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันหรือต่างเขตพื้นที่ การศึกษา เป็นระบบเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาเพื่อดำเนินการหรือช่วยเหลือกัน ในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่ได้รับการกระจายอำนาจ โดยคำนึงถึงความพร้อมของแต่ละ สถานศึกษาด้วย ข้อ 6 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งมี 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงาน บุคคล การบริหารงานทั่วไป เป็นกรอบแนวคิดวิจัยในครั้งนี้

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจะประสบ ความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นการดำเนินงาน

เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายการจัดการศึกษาของชาติ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2561, หน้า 2) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติและทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยเฉพาะงานวิชาการ จึงเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผลการประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

สันติ บุญภิรมย์ (2559, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ได้อย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

จันทราณี สงวนนาม (2559, หน้า 56) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2560, หน้า 2) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2560, หน้า 30) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากความหมายสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนจัดทำวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน การวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 29-30) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 17 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถานที่ที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนใช้ในสถานศึกษาและการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2560, หน้า 3-4) กล่าวว่า งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ขอบข่ายของงานวิชาการจะประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

- 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทิน การศึกษาความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอนเป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้

2.1 การจัดตารางการสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิชาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ชุมกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษาเน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยากรให้นักเรียน นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

สรุปได้ว่า งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้งหมด ดังนั้นไม่ว่ากิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนถือว่างานนั้นเป็นขอบข่ายงานด้านวิชาการ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องตั้งใจปฏิบัติเพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพต่อไป

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของโรงเรียน การจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานด้านการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนนั้น อาจมีสิ่งที่เป็นอุปสรรคเข้ามาเกี่ยวข้องได้ เช่น อิทธิพลของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายของการเมืองและรัฐบาล เป็นต้น กระบวนการบริหารงบประมาณของโรงเรียนถ้าเป็นโรงเรียนของรัฐก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และกำหนดระยะเวลาของปีงบประมาณตามที่กำหนด แต่โรงเรียนเอกชนอาจกำหนดรายละเอียดการบริหารงบประมาณให้แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม ระเบียบ วิธีการในการปฏิบัติบางอย่างอาจนำแบบอย่างของทางราชการมาใช้ได้ ถ้าเห็นว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามโครงการที่ตั้งไว้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงบประมาณ ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 39) ระบุว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

จันทรานี สงวนนาม (2559, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่าย ตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานด้านการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนนั้น

สมเดช สีแสง (2559, หน้า 607) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือแผนการดำเนินงานอันเนื่องเนื่องกับการเงินสำหรับผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุดและสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้

อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากนี้งบประมาณยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้อีกด้วย

สัมมา รณินธ์ (2559, หน้า 100) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมีการควบคุมการดำเนินงานทางการเงินตามเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขที่แสดงรายรับที่มาจากที่ใดและรายจ่ายที่ต้องจ่ายตามแผน โครงการ กิจกรรมและค่าใช้จ่ายทรัพยากรที่จำเป็น

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การวางแผนจัดทำคำขอต้งงบประมาณของโรงเรียน การจัดทำคำขอต้งงบประมาณของโรงเรียน การวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน การการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน การวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน การจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน การวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน การจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน การวางแผนจัดหาครุจ้างสอนของโรงเรียน การวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นทางการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียน

ขอบข่ายของการบริหารงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 39-50) ได้ระบุถึงขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
  - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 4.1 การจัดการทรัพยากร
- 4.2 การระดมทรัพยากร
- 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
- 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารการเงิน

- 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
- 5.2 การรับเงิน
- 5.3 การเก็บรักษา
- 5.4 การจ่ายเงิน
- 5.5 การนำส่งเงิน
- 5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือมปี

6. การบริหารบัญชี

- 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

- 7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
- 7.2 การจัดหาพัสดุ
- 7.3 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

เดช ดอนจันทร์โคตร (2560, หน้า 19) กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การวางแผนการเงินในโรงเรียน การคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการเงินโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อการได้มาหรือการจ่ายไปซึ่งเงินของโรงเรียน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ รายได้ของประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

2. การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนโดยส่วนรวม เช่น ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

3. การควบคุมการดำเนินการทางการเงิน เพื่อให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยระบบบัญชีและวิธีการต่าง ๆ ในการตรวจสอบเงินและสินทรัพย์ของโรงเรียน

4. การจัดการเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการเศรษฐศาสตร์ หลักการทางบริหารรวมทั้งหลักการคลังทั่วไป

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลัง การได้มาซึ่งบุคคล การให้ปฏิบัติงาน การพัฒนา การธำรงรักษา การประเมินผล การปฏิบัติงาน ตลอดจนจนถึงการให้พ้นจากงาน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคล ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 51) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ชำระราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภารดี อนันต์นาวิ (2559, หน้า 34) ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคล การคัดเลือกบุคคล การให้การศึกษอบรมการกำหนดสิ่งตอบแทนต่าง ๆ การควบคุมอัตรากำลัง การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างภาวะผู้นำ ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

มูนาดียา วาบา (2560, หน้า 59) ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลว่าเป็นกระบวนการจัดการเกี่ยวกับบุคคลเพื่อคัดสรรให้ได้ซึ่งคนดีมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานขององค์กรเข้ามาปฏิบัติงานให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยองค์กรจะต้องสร้างกระบวนการให้สามารถดึงดูด ธำรงรักษาและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานหรืออาจจะสรุปถึงความหมายของการบริหารงานบุคคล คือ การบริหารหรือการจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในองค์กร ตั้งแต่การสรรหาบุคลากรการคัดเลือกบุคลากร การบรรจุแต่งตั้ง การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การถึงโทษทางวินัย ตลอดจนจนถึงการให้พ้นจากงาน เป็นต้น อันเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นลูกโซ่

สรุปได้ว่าบริหารงานบุคคล หมายถึง การวางแผนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน การจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน การวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูลในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน การการวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การติดตาม ประเมินผลการกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครูให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การการวางแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น การติดตามประเมินผลแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น

ขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 51-63) ได้ระบุถึงขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ
6. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ
7. เงินเดือนและค่าตอบแทน
8. การเลื่อนขั้นเงินเดือน
9. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
10. การลาศึกษาต่อ
11. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
12. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
13. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
14. การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
15. การดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การสั่งพักราชการ
17. การลงโทษทางวินัยและการรายงานการดำเนินการทางวินัย
18. การอุทธรณ์

19. การร้องทุกข์
20. การลาออกจากราชการ
21. การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
22. งานทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
23. งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การบริหารงานทั่วไป

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานทั่วไป ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 64-73) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยทั้งนี้ให้เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จันทร์ณี สงวนนาม (2559, หน้า 25) ให้ความหมายว่า การบริหารทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จำเป็นต้องปฏิบัติ ทั้งงานภายในและงานที่ติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการไปได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบของราชการ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างคล่องตัวขึ้น

ธีระ รุญเจริญ (2559, หน้า 89) ระบุว่า การบริหารงานทั่วไป ควรยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่การศึกษากำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ หลักการบริหารงานเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนองค์กรที่เกี่ยวข้อง มุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน การดำเนินกิจการพิเศษในโรงเรียน การดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis) การดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis) การวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริม ศาสนา ศิลปะและ

วัฒนธรรม การประเมินผลแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริม ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน การประเมินผลการซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน การวางแผนจัดบริการ ให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน การติดตามประเมินผลการ จัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน การวางแผน ประชาสัมพันธ์โรงเรียน การติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 64-73) ได้ระบุถึงขอบข่ายและภารกิจของการ บริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ
13. การส่งเสริมกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความหมายการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

วินัย ตีสงศ์ (2560, หน้า 49) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด

จร สุนทรายุทธ (2561, หน้า 540) ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจตลอดจนการประเมินผลให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร

วันชัย โกลละสุด (2559, หน้า 23) ให้ความหมายว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2559, หน้า 258) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นวิธีการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกระดับ หลักสำคัญคือต้องคำนึงว่าจะให้ใครมีส่วนร่วมในเรื่องอะไร วิธีการมีส่วนร่วมทำอย่างไร ร่วมมากน้อยแค่ไหน ช่วงเวลาใด ปัญหาของการมีส่วนร่วมที่นิยมกล่าวอ้างโดยที่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงคือการให้มีส่วนร่วมเพียงผิวเผินหรือการมีส่วนร่วมแต่เพียงรูปแบบ เช่น ให้ร่วมรับทราบ ให้ร่วมประชุม แต่ไม่ให้ออกมาได้แสดงความคิดเห็นหรือเปิดโอกาสให้ แสดงความคิดเห็นแต่ไม่ยอมนำไปปฏิบัติเพราะมีการตัดสินใจล่วงหน้าแล้วว่าจะเอาอย่างไร

สมเดช สีแสง (2559, หน้า 229) ได้สรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่าการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 176) ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผลให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร

ประภาพร ซื่อสิทธิกุล (2560, หน้า 14) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ว่าเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การเริ่มคิด การวางแผนการนำไปปฏิบัติและการประเมินผล รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ

ความสำคัญการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

เพ็ญพิศ ผาพองยุ่น (2560, หน้า 2-3) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Administration) นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพราะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือการที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการใช้วิธีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจนการให้โอกาสและอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานเองภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมาย แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมอาจยังมีน้อยมาก ในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาไม่มีการประชุมชี้แจงในการมอบหมายงาน การวางแผนงาน โครงการต่าง ๆ ไม่ชัดเจน และขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษา เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมยังเป็นการตอบสนองความต้องการของบุคลากร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของตน ทั้งนี้เพราะผลที่เกิดจากการบริหารงาน

มีผลกระทบต่อกันทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้น ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบด้วย

ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเน้นความสำคัญที่บุคลากรและกลุ่มงานให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยมีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย ผู้บริหารมอบหมายและกระจายอำนาจไปสู่บุคคลผู้ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ จึงเป็นการช่วยลดภาระหน้าที่ของผู้บริหารลงและสามารถใช้เวลาในเรื่องสำคัญอื่น ๆ ได้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ช่วยให้งานในระดับล่างมีความหมายและท้าทายมากขึ้น

เนื่องจากบุคคลระดับปฏิบัติสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากบุคคลผู้นำแบบประชาธิปไตยที่บริหารงานด้วยโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมไม่ว่าจะให้ความร่วมมือในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนในกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การสั่งการและการควบคุม ย่อมสร้างความภาคภูมิใจในความร่วมมือแก่บุคคลจะนำมาซึ่งความผูกพันและความยอมรับผลการปฏิบัติงานอันเกิดจากการมีส่วนร่วมนั้น ๆ โดยปราศจากข้อโต้แย้ง (ทิพย์ภาภรณ์ มาศจันทร์, 2559, หน้า 63)

นิภา อินทวงค์ (2559, หน้า 12) ได้เสนอแนะในการแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจและปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ด้านทรัพยากรการบริหารและประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมิน (Evaluation)

อุทัย บุญประเสริฐ (2560, หน้า 15) ยังได้เสนอกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในแบบจริงจัง (High-involvement) ว่าเป็นการบริหารให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานในการแก้ปัญหา และการสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร ซึ่งต้องอาศัยการกระจายอำนาจ (Decentralization) สู่ระดับกลางขององค์กรอย่างทั่วถึงในสิ่งที่ต่อไปนี้

1. สารสนเทศ (Information) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้พนักงานมีส่วนร่วมและมีอำนาจในการตัดสินใจ ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ ระบบงาน ระดับและชนิดของผลงานที่ต้องการ

2. ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skills) ได้แก่ ความรู้และทักษะในการบริหารและการปฏิบัติงานที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการก่อให้เกิดประสิทธิผลของงานและความสำเร็จขององค์กร

3. อำนาจ (Power) ได้แก่ อำนาจบังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกระบวนการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การปฏิบัติงานและการประเมินผล

4. รางวัล (Rewards) ได้แก่ สิ่งที่ทำให้พนักงานเกิดแรงจูงใจที่จะมีส่วนร่วมทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 186) กล่าวว่า บุคคลผู้บริหารต้องอาศัยปัจจัยหลากหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบให้มีส่วนร่วม ทฤษฎีการจูงใจ ทฤษฎีจิตวิทยา สังคม ทฤษฎีการสร้างผู้นำและทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ โดยบุคคลผู้บริหารสามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากรเน้นการทำงานเป็นทีมอาศัยหลักการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมวางแผนตามกระบวนการมีส่วนร่วมของทฤษฎี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากที่สุด

สรุปได้ว่า ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการมีส่วนร่วมที่บุคคลผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมการประเมินผล ซึ่งรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมควรเป็นการมีส่วนร่วมแบบกลุ่มงานหรือในรูปคณะกรรมการ เพื่อให้การปฏิบัติงานแผนงานโครงการได้รับการสนับสนุนอย่างรอบคอบ เหมาะสม เป็นที่ยอมรับและเห็นชอบจากทุกฝ่ายขององค์กร

ประโยชน์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

ดร. สุนทรายุทธ (2561, หน้า 555) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงเขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น
  2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้รับบริการตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความราบรื่นมากขึ้น
  3. ความผูกพันของพนักงานต่อองค์การเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมกระบวนการขององค์การที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ โดยร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น
  4. ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกที่ไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
  5. การบริหารผู้ใต้บังคับบัญชามีความง่ายขึ้น ถ้าหากง่ายผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลงและไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารจะมีความง่ายขึ้น
  6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจทางการบริหารมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา
  7. การตัดสินใจโดยอาศัยการสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์การมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี
  8. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้น ซึ่งทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญกับองค์การได้ดีขึ้น
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2559, หน้า 33) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้
1. เป็นการสร้างสรรค์ให้มีการระดมสรรพกำลังจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พลังความคิด สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เป็นต้น
  2. เป็นการสร้างบรรยากาศและพัฒนาประชาธิปไตยในการทำงาน
  3. ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน เพราะเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีส่วนช่วยให้ประสานงานกันดี
  4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้งานมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี เพราะจะมีความรับผิดชอบน้อย
  5. ผลงานที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่บุคลากรทุกคน เพราะทุกคนมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน

6. ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะมีการแบ่งหน้าที่กันทำ

7. สร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติ

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 186) ได้ให้แนวคิดที่ว่า ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถทำให้การบริหารองค์กรดำเนินไปด้วยความราบรื่น บุคคลมีความรัก ความผูกพันต่อองค์กร การเกิดความรู้สึกที่ดีต่อภารกิจที่รับผิดชอบมีการวางแผนทำงานร่วมกันเป็นทีมส่งผลประสิทธิภาพขององค์กรทำงาน ซึ่งฝ่ายบุคคลผู้บริหารจะได้รับการยอมรับ และความเชื่อมั่นจากบุคลากร บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจมีความกระตือรือร้นที่อยากจะทำงานมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพของทีมงานให้มีประสิทธิภาพ มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายไม่มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรมีความคล่องตัว มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลสำเร็จขององค์กร

จากข้อมูลข้างต้นสรุปจะเห็นได้ว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานและเป็นการสร้างกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งเป็นผลให้เกิดการยอมรับและมีความผูกพันระหว่างบุคลากรด้วยกันภายในองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ความหมายของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการบริหาร หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ประชาชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การมีส่วนร่วมจึงมีหลายระดับและหลายลักษณะ มีนักวิชาการสาขาได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ธรรสาร บัลลังก์ปัทมา (2561, หน้า 30) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ การศึกษาปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ถวิลวดี บุรีกุล (2561, หน้า 5) ได้อธิบายถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลายมิติ ทั้งในเชิงลึกและในเชิงกว้าง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ หมายถึง การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมที่ช่วยเหลือโดยสมัครใจโดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะ

ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าใจอย่างกว้าง ๆ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อเขา

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายาม ตลอดจนจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความคิดริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วม หมายถึง การได้มีการจัดการที่ใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากร และระเบียบในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการและความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง ๆ

จูลินท์ ลักษณะวิศิษฐ์ (2559, หน้า 1) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาชุมชนและองค์กรเอกชน มีความสำคัญที่จะนำไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563, หน้า 39) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษา จากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันสังคมและประชาชน โดยมีส่วนร่วมในรูปแบบดังนี้ 1) การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหาและร่วมติดตามประเมินผลหรือ 2) การสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษาในรูปของทรัพยากรและงบประมาณ เป็นต้น รวมทั้งการทำงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่/สถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการ วิธีการที่หน่วยงานหรือองค์กร กำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล ชมรม หรือองค์กร เพื่อช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พื้นที่ จังหวัด ภูมิภาคและระดับชาติ ด้วยการส่งเสริมเสนอแนะ ทำนุบำรุงรักษา พัฒนาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติการและการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนและนโยบาย การจัดการศึกษาของชาติ

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการเข้าไปร่วมดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ การสนับสนุน ปฏิบัติงานและพัฒนาการศึกษา ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประเมิน ซึ่งการจัดการศึกษาจะพัฒนาได้ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการส่งเสริมประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน ชุมชน และโรงเรียน ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของนักเรียนในอนาคตด้วย

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงมีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชนสถาบันสังคมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือหาแนวทางการพัฒนาการศึกษา เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุนวัสดุและอื่น ๆ และให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในลักษณะของรูปแบบคณะกรรมการหรืออาจมีส่วนร่วมในลักษณะการวางแผน การดำเนินกิจกรรมการใช้ประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1-2) สำหรับประเทศไทยคณะกรรมการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้เลือกรูปแบบคณะกรรมการที่มาจากชุมชน มีบทบาทหลักโดยมีสัดส่วนคณะกรรมการที่มาจากชุมชน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาจากรัฐสู่ชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรชุมชนอื่น ๆ ได้ให้การสนับสนุนความร่วมมือเพื่อเป็นการสร้างความผูกพัน และเพิ่มศักยภาพต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ดีขึ้นอีกด้วย (เพ็ญพิศ ผาพองยูน, 2560, หน้า 49)

วิชิต นันทสุวรรณ (2559, หน้า 21-29) ได้ระบุถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ เกิดจากความสามารถและความต้องการของคนในชุมชน ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไม่มีขีดจำกัดของระยะเวลา สถานที่ เพศและอายุ เป็นการเปิดโอกาสให้คนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัยที่แท้จริง ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทหลักในการจัดการศึกษา ทั้งนี้รูปแบบการมีส่วนร่วมตามแนวทางนี้ ต้องอาศัยองค์ประกอบ อย่างที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ คน ความรู้และทรัพยากร โดยมีกระบวนการดำเนินการ คือ

1.1 การวิเคราะห์-สังเคราะห์ ปัญหาชุมชน

1.2 หาทางออกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต

1.3 ดำเนินการสร้างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหามีอยู่

1.4 ประเมินผลกิจกรรมโดยการกำหนดเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันแล้วขยายออกไปสู่เนื้อหาหรือกิจกรรมที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทั้งหมด

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมกับการโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพชุมชนสนองความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น โดยบุคคลในท้องถิ่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินผล

3. รูปแบบการเชื่อมประสานการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง มีองค์กรชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนอื่นรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามที่ได้กล่าวมานั้น

สรุปได้ว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับการโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้ว นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับการโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นไปในลักษณะของการร่วมกันจัดการศึกษาให้แก่คนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนนั้น ๆ ด้วยบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในระดับสูง

ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์ (2559, หน้า 12) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้น มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดีของสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเน้นให้นักเรียนได้แสดงและพัฒนาศักยภาพในตนเองได้อย่างเต็มที่ เช่น รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้ควรเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มิใช่เป็นเรื่องของบุคลากรในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว บทบาทของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยบทบาทของผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นผู้นำ/แกนหลักในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ พอสรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดังนี้

1.1 พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ทั้งในด้านการบริหารและทางด้านวิชาการ เพื่อให้ตนเองสามารถทำหน้าที่ผู้นำในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธาและการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในสถานศึกษา

1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา

1.4 เตรียมการวางแผนและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.5 ประสานงาน อำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. บทบาทหน้าที่ของคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา

คณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในทุกชั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีบทบาทสรุปได้ ดังนี้

2.1 พัฒนาตนเองในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 ร่วมกับผู้บริหารเตรียมการวางแผนและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

2.3 ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพตามแผน โครงการ/กิจกรรมที่วางไว้ โดยพยายามประสานความร่วมมือในระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

2.4 ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อดำเนินการพัฒนาตามแผนที่วางไว้แล้ว จำเป็นจะต้องทำการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองโดยต้องกำหนดกรอบการประเมินตนเอง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเอง ทำการประเมินตนเองตามกรอบที่กำหนดไว้และทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล หลังจากนั้น

คณะกรรมการต้องร่วมกันเขียนรายงานการประเมินตนเองตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละโครงการ/กิจกรรม

2.5 ปรับปรุงพัฒนา หลังจากแต่ละโครงการ/กิจกรรมทำการประเมินตนเองและทราบผลการประเมินตนเองแล้ว คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในแต่ละแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ต้องนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองและนำไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

3. บทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา

กรรมการสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ส่งเสริมร่วมตัดสินใจวินิจฉัยให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นแกนนำประสานความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนกำกับ ดูแลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินกิจกรรมตามแผน การประเมินตนเองของสถานศึกษา รวมทั้งการตรวจสอบและรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่กรรมการสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกอีกด้วย

4. บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่าอยากให้บุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษาแล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไรและคอยประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินกิจกรรมตามแผน การประเมินตนเองของสถานศึกษา การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา รวมทั้งรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกอีกด้วย

5. บทบาทหน้าที่ของชุมชน

ชุมชนนั้นมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การ

วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยเฉพาะแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนรวมทั้งรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนาของสถานศึกษา ซึ่งการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา เพราะจะทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษามองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของตนเอง พร้อมกันนั้นสถานศึกษาก็ได้รับความช่วยเหลือทั้งร่างกายและทุนทรัพย์จากคนในชุมชน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอีกด้วย นอกจากนี้บุคลากรในชุมชนยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้แก่คณะกรรมการผู้ประเมินภายนอกอีกด้วย

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2559, หน้า 77-86) ได้ระบุเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในทางวิชาการ แนวการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและความเป็นสากล การสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวกระทำได้โดยผ่านทางการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมเป็นสำคัญในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้สถานศึกษาในท้องถิ่นสามารถกำหนดสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดการให้ชุมชนเป็นฐานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อยู่ในชุมชน เรียนรู้จากชุมชนด้วยประสบการณ์จริงในสถานการณ์จริง เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์และสถานประกอบการในชุมชนซึ่งผู้นำชุมชนในฐานะที่เป็นผู้รู้จักท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดีจะเป็นผู้มีส่วนร่วมได้อย่างดียิ่งในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่ได้รับการสรรหาเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ซึ่งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นจะต้องมีการจัดหา พัฒนาสื่อและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งนี้ในหลักการแล้วชุมชนสามารถใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่น ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชนและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างน้อย 2 ลักษณะ ได้แก่ การจัดตั้งและพัฒนา

แหล่งเรียนรู้โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยให้รัฐและสถานศึกษาจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบในชุมชนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับวิทยาการสากล ในขณะที่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในวิทยาการสากลและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ยังควรเน้นไปที่การใช้ประโยชน์จาก “ผู้รู้” ในท้องถิ่น ทั้งนี้ผู้นำชุมชนอาจร่วมเป็นวิทยากรหรือร่วมจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อจะได้นำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสื่อการเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาในชุมชน

1.3 การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนในยุคปฏิรูปการศึกษา เป้าหมายของการให้การศึกษาจะไม่จำกัดแต่เฉพาะผู้เรียนหรือจำกัดแต่ภายในโรงเรียนอีกต่อไป แต่ยังรวมไปถึงการให้ความรู้ ทักษะการสร้างเจตคติและจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ผู้นำชุมชนจึงต้องเป็นผู้ที่รู้จักประสานเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสถานศึกษา โดยอาจขอความร่วมมือในการแนะนำด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มผลผลิตในชุมชนขอวิทยากรให้ความรู้หรือขอความร่วมมือให้สถานศึกษาได้ทาการค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่เป็นปัญหาของชุมชนหรือเข้าไปให้ความร่วมมือกับโครงการที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้นเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน

1.4 การมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากการศึกษาต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต คนในชุมชนทุกคนควรที่จะมีโอกาสได้เรียนรู้ “ทักษะการเรียนรู้” เพื่อจะได้พัฒนาตนเองและสังคมได้ ผู้นำชุมชนต้องมีบทบาทในการสร้าง “เครือข่าย” การเรียนรู้ชุมชน หรือ “ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่น” ด้วยการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น และชุมชน

2. การมีส่วนร่วมทางการบริหาร จากหลักการบริหารสถานศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารและการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น จึงกำหนดให้การปฏิบัติเสร็จสิ้นที่สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงความมีอิสระและคล่องตัวเป็นสำคัญ ผู้นำชุมชนและประชาชนนั้นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม โดยทำหน้าที่เป็นกรรมการได้ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมทางอื่นอันได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในฐานะกรรมการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเรื่องคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงการบริหารและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้นำชุมชนสามารถเข้าไปร่วมเป็นกรรมการได้ ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ซึ่งภาระหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งสองระดับมีอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การกำหนดแผนนโยบายการดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล รวมทั้งเป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตลอดจนประสานประโยชน์ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้น ๆ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มากที่สุด

2.2 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นวิธีที่ทำให้การศึกษามีมาตรฐานและถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจะต้องเปิดเผยรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีต่อสาธารณชน ซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจะต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมรวมทั้งเชิญผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ร่วมให้ข้อมูลการจัดการศึกษา ผู้นำชุมชนจึงมีบทบาท สำคัญยิ่งทั้งในด้านการให้ข้อมูลเพิ่มเติม สำหรับการประเมินภายนอกและติดตามพร้อมทั้งรายงานผลการประเมินคุณภาพทั้งรายงานประจำปีของสถานศึกษาและรายงานการตรวจสอบคุณภาพทุกห้าปี

2.3 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุนการศึกษาทางเลือก ผู้นำชุมชนมีหน้าที่ดูแล ให้สมาชิกในชุมชนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและยังให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษโดยที่การศึกษาจะเป็นในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยและอนุญาตให้มีการเทียบโอนระหว่างกันได้ ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิ์จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน “ศูนย์การเรียนรู้” และได้รับสิทธิประโยชน์บางประการจากรัฐ ผู้นำชุมชนจึงมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนบุคคล ครอบครัวหรือองค์กรในชุมชนที่ต้องการจัดการศึกษาทางเลือกนี้ โดยที่การจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศ ในกฎกระทรวงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.4 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้สร้างแรงจูงใจเพื่อการศึกษา ผู้นำชุมชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ ประสานงานกับหน่วยงานเพื่อหาทางช่วยเหลือ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาเป็นพิเศษนั้น นอกจากนี้ผู้นำชุมชนจะต้องเป็นผู้ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ให้แก่สมาชิกในชุมชนด้วย เช่น แนะนำแหล่งเรียนรู้หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงาน สถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมทางการเงินและการลงทุนเพื่อการศึกษา ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ได้แก่

3.1 เป็นผู้ร่วมระดมทุนเพื่อการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นที่จะต้องอาศัยทรัพยากรและสรรพกำลังทั้งปวงจากท้องถิ่น ผู้นำชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยระดมทุนเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3.2 เป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาของชุมชนและจัดการศึกษาให้สมาชิกในชุมชนทุกคนได้รับสิทธิเสมอภาคกันและได้รับโอกาสศึกษาต่อตามกำลังความสามารถได้อย่างสูงสุดไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายมาก ปัจจุบันรัฐได้ให้การสนับสนุนเป็นพิเศษในด้านการเงินและอุปกรณ์สำหรับผู้เรียนที่พิการและได้จัดกองทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาส กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา แต่การขอความช่วยเหลือจากรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวย่อมไม่เพียงพอ ผู้นำชุมชนอาจใช้วิธีต่าง ๆ ในการระดมทุนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากชุมชน ภาคเอกชนและสถานประกอบการ โดยได้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อการศึกษาของชุมชน” ขึ้นเอง กองทุนดังกล่าวควรมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือแก่สมาชิกชุมชนในด้านการศึกษาให้ชัดเจน

3.3 ร่วมติดตามการใช้เงินและกองทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การร่วมระดมทุนเพื่อให้สถานศึกษาได้มีเงินสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษาเป็นบทบาทที่สำคัญ ภายหลังการร่วมระดมทุนให้สถานศึกษาแล้ว ผู้นำชุมชนก็สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอและติดตามให้การใช้จ่ายเงินดังกล่าวเป็นไปอย่างไร้ประไรและเกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ เกสร จิวเดช (2559, หน้า 11) ได้กล่าวโดยสรุปว่าการจัดการศึกษาควรให้สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ในชุมชนและสังคม โดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็น

ส่วนหนึ่งของชุมชนและให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา จะทำงานแยกอิสระจากกันไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งพาช่วยเหลือกัน สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเช่นกัน เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาในสถานศึกษา การให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความรักความหวงแหน เห็นคุณค่าในท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาของชุมชนจึงมีความสำคัญยิ่ง การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบายและทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยการร่วมสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อชุมชน ฉะนั้นชุมชนก็ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วยเช่นกัน ซึ่งสถานศึกษาจะมีคุณภาพที่ดีและยั่งยืนได้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายร่วมกันในการบริหารงานสถานศึกษา

กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ใน หมวด 5 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา มีสาระตามมาตราดังนี้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560, หน้า 1-90)

มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวนี้อาจมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำ

แผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสองหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตนให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

สรุป มาตรา 54 วรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580)

ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่งและมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ลู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง

เป็นนวัตกรรมนักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ (ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561, หน้า 1-61)

1. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ทุกประเภท โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจาก ภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

2. การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้ให้ ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยมีประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือ ระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาด้วย

สรุปยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) รัฐต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหลาย ๆ องค์กรทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจน ไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2559, หน้า 8-17)

มาตรา 8 กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 กล่าวว่า การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ

ความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 39 กล่าวว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

มาตรา 40 กล่าวว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

มาตรา 56 (2) ให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่ สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา 57 กล่าวว่า ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา 58 กล่าวว่า ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์การชุมชน เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้ 2) ให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ปี 2562 ของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่าน การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาวันที่ 30 เมษายน 2562 มีความแตกต่างจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมหลายประการ ทั้งในเรื่องของการกำหนดเป้าหมายของการศึกษา การกำหนดหน้าที่

และสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตาม สมรรถนะทั้ง 7 ช่วงวัย เช่น การกำหนดหน้าที่และบทบาทของผู้ปกครอง การกำหนดให้เอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาทางเลือกและการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีแนวคิดในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ภาคประชาสังคมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กลุ่มบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ อุดหนุนหรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของบุคลากร ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ โดยการการระดมทรัพยากรทางการศึกษาทั้งด้านบุคคล ทรัพย์สินและอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

อำเภอแม่เมาะมีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 36 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ

ที่	โรงเรียน	เปิดสอนระดับ	จำนวนบุคลากร
1	โรงเรียนวัดห้วยน้ำเย็น	อนุบาล-ประถมศึกษา	8
2	โรงเรียนไทยทนต์บ้านสันตน์ตุ๋	อนุบาล-ประถมศึกษา	9
3	โรงเรียนบ้านท่ามะแกง	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	13
4	โรงเรียนบ้านห้วยปู	อนุบาล-ประถมศึกษา	6
5	โรงเรียนเพียงหลวง1 (บ้านท่าตอน)	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	31

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	เปิดสอนระดับ	จำนวน บุคลากร
6	โรงเรียน ต.ช.ต. ไล้ออนล์มหาจักร 8	อนุบาล-ประถมศึกษา	11
7	โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 9	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	17
8	โรงเรียนบ้านห้วยศาลา	อนุบาล-ประถมศึกษา	8
9	โรงเรียนโชติคุณะเกษมบ้านเมืองงาม	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	17
10	โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้)	อนุบาล-ประถมศึกษา	7
11	โรงเรียนบ้านสุขฤทัย	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	24
12	โรงเรียน ต.ช.ต. ศึกษานารีอนุสรณ์ 3	อนุบาล-ประถมศึกษา	9
13	โรงเรียนบ้านหลวง	อนุบาล-ประถมศึกษา	8
14	โรงเรียนบ้านปากก้อ	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	26
15	โรงเรียนบ้านป่าแดง	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	18
16	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 12 (บ้านเอก)	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	26
17	โรงเรียนบ้านปางต้นเตี๋ย	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	19
18	โรงเรียนบ้านสันป่าเหี้ยว	อนุบาล-ประถมศึกษา	9
19	โรงเรียนบ้านหนองซิ่นกยาง	อนุบาล-ประถมศึกษา	11
21	โรงเรียนศึกษานารีอนุสรณ์ 2	อนุบาล-ประถมศึกษา	
22	โรงเรียนบ้านห้วยคอกหมู	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	16
23	โรงเรียนชุมชนบ้านคาย	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	23
24	โรงเรียนประพันธ์-อารีย์ หงส์สกุล (บ้านห้วยหลวง)	อนุบาล-ประถมศึกษา	15
25	โรงเรียนบ้านห้วยม่วง	อนุบาล-ประถมศึกษา	10
26	โรงเรียนบ้านช่างตำ	อนุบาล-ประถมศึกษา	10
27	โรงเรียนบ้านแม่สาว	อนุบาล-ประถมศึกษา	22
28	โรงเรียนบ้านโป่งไฮ	อนุบาล-ประถมศึกษา	9
29	โรงเรียนบ้านห้วยป่าซาง	อนุบาล-ประถมศึกษา	12
30	โรงเรียนบ้านดง	อนุบาล-ประถมศึกษา	11
31	โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮ้าง	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	22
32	โรงเรียนบ้านสันป่าข่า	อนุบาล-ประถมศึกษา	9

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	เปิดสอนระดับ	จำนวนบุคลากร
33	โรงเรียนบ้านคอนชัย	อนุบาล-ประถมศึกษา	7
34	โรงเรียนบ้านโละ	อนุบาล-ประถมศึกษา	10
35	โรงเรียนบ้านสันปอธง	อนุบาล-ประถมศึกษา	10
36	โรงเรียนบ้านสันตันหม้อ	อนุบาล-มัธยมศึกษา	26
รวม			497

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2563, สืบออนไลน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แสงเดือน อัจฉาญ (2559) ศึกษากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับ สภาพปัญหา และหากกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสิ้น 552 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการณ์น้อยที่สุด 2) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลและมีส่วนร่วมในผลประโยชน์น้อยที่สุด 3) ครูมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการณ์และมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์มากที่สุด และ 4) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจมากที่สุด ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การระดมพลังสมองสองมือสร้างภาพลักษณ์ใหม่แห่งโลกอนาคต กลยุทธ์ตลาดนัดวิชาการกลยุทธ์การสร้างระบบการประเมินผลในหลายมิติ กลยุทธ์การปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก กลยุทธ์การส่งเสริมคลังความรู้ให้กับชุมชน และกลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจและรางวัลทางสังคม ตามลำดับ

จันทร์ฉวี โสภ (2560) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 574 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 182 คน ครู 320 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 182 คน คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน และเทคนิคการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในงานวิชาการ 2) การมีส่วนร่วมในงานงบประมาณ 3) การมีส่วนร่วมในงานบริหารบุคคล 4) การมีส่วนร่วมในงานบริหารทั่วไป 2) สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายใต้การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในงานงบประมาณ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในงานบริหารทั่วไป การมีส่วนร่วมในงานบริหารบุคคล และการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในงานวิชาการสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในงานงบประมาณ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในงานบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมในงานบริหารทั่วไป และข้อที่มีระดับความต้องการที่น้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

อมรรัตน์ โคตรชมพู (2560) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 21 มีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน และครู จำนวน 317 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 429 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า มีองค์ประกอบ 4 ด้าน 56 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านสภาพแวดล้อมนักเรียน จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมการบริหาร จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับความต้องการ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านนักเรียน และด้านการบริหาร 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในชั้นวางแผนตัดสินใจ ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการนำไปปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงและพัฒนา 4) ผลการประเมินคู่มือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสรุปการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพราะสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารงานสถานศึกษา

กอบกฤษ การควรคิด (2561) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 การวิจัย

ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน จำแนกตามสถานภาพและเพศที่มีความแตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหาร งานบุคคล ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า สถานภาพและเพศที่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเชิงสถานภาพ ตัวแทนประธานกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน จะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปและด้านวิชาการมากที่สุด ในขณะที่ตัวแทนผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมในระดับมาก จะมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณมากที่สุด ในเชิงตัวแปรด้านเพศ เพศชายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านบริหารทั่วไปมากที่สุด ในขณะที่เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านจะมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณ มากที่สุด

สมคิด หาแก้ว (2563) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและปัจจัยสนับสนุนการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ประเมินยืนยันรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและปัจจัยสนับสนุนการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ

จัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 แห่ง แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนที่ 2 ปัญหาของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด และส่วนที่ 3 ปัจจัยสนับสนุนการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาได้ องค์ประกอบของรูปแบบ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 หลักการของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และองค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและตัวชี้วัดความสำเร็จ ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการและตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 94.1 ส่วนที่ 2 ไม่เห็นด้วย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 และส่วนที่ 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้วยการประชุมสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม และความ เป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการประเมินยืนยันรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาไม่ว่าในรูปคณะบุคคลหรือตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ นั้น ส่วนมากยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและการไม่มีเวลาให้แก่ทางโรงเรียนทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งชุมชนในชนบทส่วนใหญ่จะยึดอาชีพรับจ้างมีรายได้คิดเป็นวัน ถ้าหากขาดงานก็จะขาดรายได้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในหลายรูปแบบทั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

เช่น การระดมทรัพยากรในการพัฒนาอาคารสถานที่ การร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากรและการประเมินผลมีน้อย เพราะประชาชนไม่มีความรู้ในการจัดการศึกษาไม่มีเวลาในการมีส่วนร่วมภาวะเศรษฐกิจของประชาชนไม่ดีและการที่จะทำ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น โรงเรียน ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านของการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

สรุปจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้านคือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหาร งบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้นำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2559, หน้า 12) และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562) มาตรา 39 กล่าวว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยจึงประยุกต์จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562) มาตรา 39 ดังกล่าวมาใช้และประมวลเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 1 ต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

1. ระดับการศึกษา
  - 1.1 ปริญญาตรี
  - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์การทำงาน
  - 2.1 น้อยกว่า 5ปี
  - 2.2 6-10 ปี
  - 2.3 มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม

- การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน**
1. การบริหารด้านวิชาการ
  2. การบริหารด้านงบประมาณ
  3. การบริหารด้านงานบุคคล
  4. การบริหารด้านบริหารทั่วไป

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 37 คน ครูผู้สอนสถานศึกษาในอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 469 คน รวมเป็นจำนวน 506 คน คณาธิการศึกษาศึกษาในอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 550 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คนและครูผู้สอนสถานศึกษาในอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 210 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 242 คน บุคลากรทางการศึกษาศึกษาในอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 226 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2560, หน้า 65) และใช้วิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามขอบข่ายงานในสถานศึกษาที่ประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิด Likert

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการวิจัยและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัด
2. กำหนดประเด็นที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนด แล้วนำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสม
4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือวัดที่ตรวจแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่
  - 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอำ รองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
  - 4.2 นายสัญญา ช่างคำมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนโชติคุณเกษมบ้านเมืองงาม อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
  - 4.3 นายประเสริฐ พอนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยบอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
5. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญนั้น คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) แล้วเลือกดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความ

ตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าถูกต้อง สอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน -1 หมายถึง ยังไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้อง ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

6. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและไปนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

7. นำเครื่องมือวัดที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha-Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการศึกษาออกหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 36 แห่ง โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้บริหารและส่งแบบสอบถามครูผู้สอนทางไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 226 242 ฉบับ
2. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองภายในเวลา 2 เดือน
3. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บข้อมูลไว้ตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติด้วยการแจกแจงความถี่ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ผลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินค่า (Rating Scale)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาใช้การเปรียบเทียบ t-test และประสบการณ์การทำงาน หาค่า (F-Test) ใช้การเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method) (ธีรวิมล เอกะกุล, 2560, หน้า 65)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check list) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อใช้การวิเคราะห์คำนวณ ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามขอบข่ายงานในสถานศึกษาที่ประกอบด้วย การบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิด Likert การวิเคราะห์คำนวณโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิด (Likert, 1967, pp. 90-95 อ้างอิงใน บุญธรรม จิตอนันต์, 2560, หน้า 91-92) ค่าคะแนนและแปลความหมาย ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมของชุมชน มากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมของชุมชนมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมของชุมชนปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมของชุมชนน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมของชุมชนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ระดับน้อยที่สุด

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ใช้การเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ได้แก่ t-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ .05 โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method) (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2560, หน้า 65)

สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ดัชนีความสอดคล้อง IOC (วาโร พึงสวัสดิ์, 2559, หน้า 75)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรม
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (ลัดดาวลัย เพชรโรจน์, 2559, หน้า 78)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

สถิติเชิงบรรยาย

1. ค่าเฉลี่ย (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2559, หน้า 304)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ X คือ คะแนนของครูผู้สอนแต่ละคน

n คือ จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2559, หน้า 63)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ X คือ คะแนนของครูผู้สอนแต่ละคน

n คือ จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check list) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อใช้การวิเคราะห์คำนวณ ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามขอบข่ายงานในสถานศึกษาที่ประกอบด้วย การบริหารงาน 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	32	14.20
2. ครูผู้สอน	194	85.80
รวม	226	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งครุผู้สอน จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 85.80 และมีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปริญญาตรี	131	58.00
2. สูงกว่าปริญญาตรี	95	42.00
รวม	226	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 5 ปี	119	52.70
2. 6-10 ปี	57	25.20
3. มากกว่า 10 ปี	50	22.10
รวม	226	100

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70 ประสบการณ์ 6-10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 และมากกว่า 10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารวิชาการ	3.57	0.80	มาก	4
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	3.71	0.96	มาก	3
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.74	0.98	มาก	2
4	ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.77	0.97	มาก	1
รวมเฉลี่ย		3.70	0.92	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.97) อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ ด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.98) อยู่ในระดับมากและด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.96) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.80) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.23	0.88	ปานกลาง	10
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียน	3.29	0.87	ปานกลาง	9
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	3.52	1.30	มาก	7
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	3.50	0.87	มาก	8
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันแนะแนวในการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน	3.71	0.87	มาก	2
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษาแนะนำ ในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี	3.74	0.87	มาก	1
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติงานทางด้านวิชาการร่วมกัน	3.68	1.01	มาก	4
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันตรวจสอบ ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	3.66	0.98	มาก	6
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.69	0.99	มาก	3
	ร่วมกัน				

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการแก้ไขปรับปรุงงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ร่วมกัน	3.66	0.94	มาก	5
รวมเฉลี่ย		3.57	0.80	มาก	

ตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.80) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.87) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันแนะแนวในการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.87) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาร่วมกัน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.99) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.88) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำคำขอต้งงบประมาณของโรงเรียน	3.73	1.00	มาก	4
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน	3.75	0.98	มาก	2
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน	3.67	0.98	มาก	8
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน	3.77	0.99	มาก	1
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาครูจ้างสอนของโรงเรียน	3.69	0.99	มาก	7
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำคำขอต้งงบประมาณของโรงเรียน	3.75	0.99	มาก	3
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน	3.70	0.98	มาก	5
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน	3.67	0.98	มาก	9
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน	3.64	0.97	มาก	10

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.69	0.93	มาก	6
รวมเฉลี่ย		3.71	0.96	มาก	

ตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เฒ่าจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.96) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.99) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.98) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.99) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.97) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน	3.73	0.98	มาก	7
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	3.75	0.99	มาก	5
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแลการประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.76	1.00	มาก	2
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการเชิญเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น	3.76	1.00	มาก	3
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน	3.77	1.02	มาก	1
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	3.71	1.02	มาก	9
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูลในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน	3.74	0.99	มาก	8

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลการกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแลการประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.76	1.01	มาก	4
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลแผนการเชิดชูเกียรติครู ที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น	3.74	0.96	มาก	6
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.70	0.97	มาก	10
รวมเฉลี่ย		3.74	0.98	มาก	

ตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3ด้านการบริหารงานบุคคลซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.98) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.02) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 1.00) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 1.00) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.97) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ข้อ	ด้านการบริหารงานทั่วไป	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	3.69	0.97	มาก	10
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.81	1.01	มาก	2
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	3.82	1.03	มาก	1
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis)	3.75	0.96	มาก	8
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาจัดขึ้น	3.73	0.96	มาก	9
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนการดำเนินกิจการพิเศษในโรงเรียน	3.77	0.97	มาก	5
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลการจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.77	1.01	มาก	6

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงานทั่วไป	n = 226		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกัน	3.76	0.98	มาก	7
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับโรงเรียน ร่วมกัน	3.80	0.99	มาก	3
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและเสียสละร่วมกัน	3.78	0.99	มาก	4
รวมเฉลี่ย		3.74	0.97	มาก	

ตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.97) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 1.03) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.01) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับโรงเรียนร่วมกัน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.99) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.97) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 226)

การมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัด การศึกษาของโรงเรียน	ปริญญาตรี (n = 131)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 95)		t	Sig
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)		
ด้านการบริหารวิชาการ	3.53	1.05	3.61	0.13	-0.741	0.00
ด้านการบริหาร งบประมาณ	3.50	1.23	4.00	0.00	-3.939	0.00
ด้านการบริหารงาน บุคคล	3.56	1.26	4.00	0.00	-3.327	0.00
ด้านการบริหารงาน ทั่วไป	3.61	1.26	4.00	0.00	-2.997	0.00
รวม	3.55	1.19	3.90	0.03	-2.861	0.00

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษามีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ
แม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน
ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและ
ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประเภทกรรมการทำงาน (n = 226)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการบริหารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	1.514	2	0.757	1.171	0.312
	ภายในกลุ่ม	144.189	223	0.647		
	รวม	145.703	225			
ด้านการบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	16.965	2	8.483	9.737	0.00*
	ภายในกลุ่ม	194.277	223	0.871		
	รวม	211.242	225			
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	12.836	2	6.418	6.914	0.00*
	ภายในกลุ่ม	206.989	223	0.928		
	รวม	219.825	225			
ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	10.308	2	5.154	5.596	0.00*
	ภายในกลุ่ม	205.378	223	0.921		
	รวม	215.686	225			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.332	2	4.166	5.069	0.00*
	ภายในกลุ่ม	183.270	223	0.822		
	รวม	191.603	225			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามประเภทกรรมการทำงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร

งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและ ด้านการบริหารงานทั่วไปจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's method) ปรากฏตามตาราง 12 13 14

ตาราง 12 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงบประมาณจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการบริหารงบประมาณ	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.00*	0.00*
6-10 ปี	0.00*		1.00
มากกว่า 10 ปี	0.00*	1.00	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคลจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการบริหารงานบุคคล	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.01*	0.01*
6-10 ปี	0.01*		1.00
มากกว่า 10 ปี	0.01*	1.00	

จากตาราง 13 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไปจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการบริหารงานทั่วไป	น้อยกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี		0.02*	0.03*
6-10 ปี	0.02*		1.00
มากกว่า 10 ปี	0.03*	1.00	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 242 คน ซึ่งใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 226 คน ซึ่งใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบ (t-test) และหาค่า (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = .79) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติงานทางด้านวิชาการร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 1.00) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .95) และ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการ

ดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .99) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = .85)

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากและด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษาแนะนำ ในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันแนะแนวในการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาร่วมกัน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .97) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.00) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .98) ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 1.00)

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน

จัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71, S.D. = .99$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น และ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลการกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแลการประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74, S.D. = 1.00$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 1.01$) ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72, S.D. = .99$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68, S.D. = .98$)

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .99) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.04) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.02) ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับโรงเรียนร่วมกัน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .98)

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและ ด้านการบริหารงานทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบรายคู่ ดังนี้

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังนี้

ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปีและมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกับ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปีและมากกว่า 10 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตัวแทนชุมชนเคยได้รับความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามากพอสมควร เนื่องจากได้มีการกำหนดให้มามีส่วนร่วมในฐานะกรรมการสถานศึกษาและมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมสถานศึกษาตามโอกาสในรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาดำเนินการในรูปแบบของกรรมการและสถานศึกษาเอง ยังมีพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในระบบ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสถานศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอยู่แล้วประกอบกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซึ่งมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวต่อสังคมท้องถิ่นเปลี่ยนไปให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามากขึ้นและได้รับการยอมรับให้เป็นแกนนำในสังคมชนบท จึงมีโอกาสนในการมีส่วนร่วมสถานศึกษามากพอสมควร จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ชุมชนมีส่วนร่วมมากนั้น อาจเป็นเพราะชุมชนได้รับความรู้และเข้าใจบทบาทในการจัดการศึกษา อันเนื่องมาจากความพยายามในการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อสนองนโยบายของต้นสังกัดหรือทางภาครัฐที่พยายามสร้างกระแสการมีส่วนร่วม รวมทั้งสถานศึกษาเองก็มีพื้นฐานที่ใกล้ชิดอยู่กับชุมชนและความต้องการทำสถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชนจึงมีมากขึ้น ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาสถานศึกษาต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางสถานศึกษาและเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับมนตรี แก้ววิจิตร (2560) ได้ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาตามภาระงานบริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสามารถอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาถือเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาตัวแทนหนึ่ง ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสถาบันอื่นและเกี่ยวข้องกับชุมชน อีกทั้งสถานที่ตั้งสถานศึกษาทั้งหมดจะต้องตั้งอยู่ในชุมชนหรือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและส่วนใหญ่ชุมชนต้องมีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนสถานศึกษาด้วย จนกระทั่งชุมชนถือว่าสถานศึกษาเป็นของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับกอบกฤษการควรรคิด (2561) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถานที่ ชุมชนมีความเชื่อมั่นว่าหากโรงเรียนมีงบประมาณที่เพียงพอ ย่อมส่งผลต่อการบริหาร การศึกษาอย่างเต็มที่ที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียน ดังนั้นชุมชนได้จัดกิจกรรม การแสวงหาทรัพยากรทางการศึกษาให้กับโรงเรียนร่วมระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมา พัฒนาโรงเรียนมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้อนุมัติโครงการและเป็นผู้ตรวจสอบ ความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับรัตนพร รัตนสุวรรณ (2564) ศึกษาเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 2 ด้านการบริหารงาน งบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างบประมาณขององค์การมีส่วนช่วย ให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ ต่อองค์การอย่างมากมาย

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า ชุมชนได้รับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตลอด เมื่อมีการ โยกย้ายข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษาชุมชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการต้อนรับและ ส่งบุคลากรอันเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและมีไมตรีต่อกันเพราะชุมชนเห็นว่าครู เป็นบุคคลที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนหรือเป็นผู้พัฒนาศักยภาพของบุตรหลานของตนและ โรงเรียนก็ได้ตระหนักและรู้สึกภาคภูมิใจในความเชื่อมั่นของชุมชนโดยตลอดจึงเปิดโอกาส ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยสอนในโรงเรียน อีกทั้งชุมชน ยังให้ความร่วมมือในการช่วยเหลืองานครูในทุกด้านที่โรงเรียนได้ขอความช่วยเหลืออย่างเต็ม กำลังและเต็มความสามารถ ในขณะที่ชุมชนส่วนมากไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากร ทางศึกษาที่เหมาะสมกับหน้าที่การเรียนการสอน อาจเนื่องมาจากชุมชนเห็นว่าการเข้าไป มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษานั้น อาจจะทำให้เกิดความวุ่นวายและปัญหา ต่าง ๆ เพราะชุมชนเห็นว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดในการที่จะสรรหาและคัดเลือก บุคลากรทางการศึกษาให้มาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ส่วนชุมชนอาจมีส่วนร่วมในการสอดส่อง และติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้เป็นไปตามระเบียบและประพฤติดนให้เหมาะสม

กับความเป็นครูเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับธนัสถา สมบัติบุรณ (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองกุ่มยิ่งวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนส่วนมากจะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนสิ่งของในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น กิจกรรมวันเข้าพรรษา วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ งานวันเด็กแห่งชาติ และกีฬาภายใน อนุญาตให้โรงเรียนจัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ การมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยของอาคารสถานที่และทรัพย์สินของโรงเรียน เนื่องจากชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดีในการที่จะจบการศึกษาออกมาเป็นคนดีของสังคม และชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพราะชุมชนเชื่อว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ให้นักเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนนั้น จะช่วยเพิ่มความรู้และพัฒนาศักยภาพทางด้านการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งชุมชนยังคอยช่วยกันสอดส่องดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่และทรัพย์สินของโรงเรียน เพราะชุมชนตระหนักว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ไม่สามารถดำเนินงานต่าง ๆ โดยลำพังได้ ซึ่งสอดคล้องกับประเสริฐ วงศ์คำ (2554) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงาน โรงเรียนบ้านวังตะคร้อ (ธนาคารกรุงเทพ 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ด้านงานการบริหารทั่วไป โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีการเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการบริหาร สถานศึกษาต้องมีวุฒิ การศึกษาทางการบริหาร และหัวหน้างานต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และความรู้ความสามารถหรือวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าบุคคลอื่น เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการวางแผนและกำหนดนโยบายให้สถานศึกษามีการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งทำให้เห็นว่าระดับการศึกษามีผลต่อการ

ปฏิบัติงาน ซึ่งระดับการศึกษาเป็นความรู้ความสามารถที่บุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคลากร บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับจิตตรา กิจพิศุทธิ์ (2560) ศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านความรู้ความคิดเห็นเจตคติและทักษะ นอกจากนี้ การศึกษาในแต่ละระดับจะมีความเข้มของเนื้อหาสาระวิชาการที่แตกต่างกันออกไปตามวุฒิการศึกษาที่เรียนมาซึ่งส่งผลให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไปด้วย ส่งผลให้การเปรียบเทียบการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาคือ ปริญาตรีกับปริญาโทมีความเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมมีทักษะและกลยุทธ์ในการบริหารแตกต่างกันไปตามระยะเวลาที่ได้ประสบและพบเจอมาในแต่ละยุคแต่ละสมัย ก็ย่อมมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวีตรา บุญมี (2555) ได้ทำการศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีพบว่า การเปรียบเทียบการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนควรร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียนร่วมกัน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนควรร่วมกันจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียนและได้ร่วมกันวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนควรร่วมกันระดมทรัพยากรด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและร่วมกันการประเมินผลการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนควรร่วมกันวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหา สาเหตุและแนวทางการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กอบภฤช การควรคิด. (2561). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.** วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2559). **การบริหารวิชาการและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้.**
มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกสร จิวเดช. (2559). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยชันก
วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2.**
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเนชั่น, ลำปาง.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2559). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.** นนทบุรี:
บุ๊คพอยท์.
- จันทร์ธิดา โสภกา. (2560). **การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด
การศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 3.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จิตรา กิจพิศุทธิ. (2560). **การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการ
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.**
วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จุลินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์. (2559). **นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2561). **การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 5).** ปัตตานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เดช ดอนจันทร์โคตร. (2560). **การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). **การมีส่วนร่วม: แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า.

- ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์. (2559). การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดย
องค์คณะบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ทิพย์ภาภรณ์ มาศจันทร์. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครู
ในอำเภอฮอดดงดาวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชนัสดา สมบัติบุรณ. (2556). ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัด
การศึกษาของโรงเรียนคลองก้อยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชร สุนทรายุทธ. (2561). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ชรสาร บัลลังก์ปัทมา. (2561). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. *The city
Journal*, 4(85), 30.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2560). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
อุบลราชธานี: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระ รุณเจริณ. (2559). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ธนาเพชร.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2560). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์
ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- นิภา อินทวงค์. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับมัธยม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษาลำพูน เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*, 4(1),
176-187.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2559). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประภาพร ชื่อลธิกุล. (2560). หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2559). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
บุรีรัมย์: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ประเสริฐ วงศ์คำ. (2554) **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนบ้านวังตะคร้อ (ธนาคารกรุงเทพ 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., วิทยาลัยทองสุข, กรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2560). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- เพ็ญพิศ ผาพองขุน. (2560). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., วิทยาลัยสันตพล, อุตรธานี.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2559). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี: มนตรี.
- มนตรี แก้ววิจิตร. (2560). **การเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- มุนาดิยา วาบา. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2559). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580). (13 ตุลาคม 2561). **ราชกิจจานุเบกษา**. 135(82ก). หน้า 1-61.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (6 เมษายน 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**. 134(40). หน้า 1-90.
- รัตนพร รัตนสุวรรณ. (2564). **แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2**. **วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**, 6(3), 1-16.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2560). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2554). **ระเบียบวิธีวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2559). **คุณลักษณะมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วริศรา บุญมี. (2555). **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน**

สังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

วันชัย โกลละสุด. (2559). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม.** กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการ.

วันชาติ ดนเสมอ. (2561). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.

วิจิต นันทสุวรรณ. (2559). **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิหมู่บ้าน.

วินัย ติสสงค์. (2560). **การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2555). **วิธีวิทยาการวิจัยทางการบริหารการศึกษา.** สกลนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมคิด หาแก้ว. (2563). **การพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท., มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, ปทุมธานี.

สมเดช สีแสง. (2559). **คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ.** ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.

สันติ บุญภิรมย์. (2559). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

สัมมา รธนิตย์. (2559). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

เสนาะ มนต์วิเศษ. (2559). **การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2563). **ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.** สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564, จาก <http://www.cmarea3.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2559). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550.**
กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2559). **แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาค ประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.**
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2559). **หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา.**
มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แสงเดือน อัจหาญ. (2559). **กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อมรรัตน์ โคตรชมพู. (2560). **การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2560). **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เอกพล ดวงศรี. (2563). **นโยบายและนวัตกรรมของเกาหลีใต้กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด ชีวิตในยุคดิจิทัล.** วารสารการศึกษาไทย, 17(1), 52–68.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1. ผศ. ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ	ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายสัญญา ช่างคำมูล	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโชติคุณเกษมบ้านเมืองงาม อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่
3. นายประเสริฐ พอนา	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยบอน อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ใน 4 ด้านดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด เพราะผู้วิจัยสรุปผลออกมาในภาพรวม

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายวันชัย ปู่กอง

นิสิตปริญญาโทหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

1. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

2. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

6-10 ปี

มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแม่
 อาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

คำชี้แจงโปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับ
 ความคิดเห็นของท่านต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการ
 พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมของชุมชน มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมของชุมชน มาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมของชุมชน ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมของชุมชน น้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมของชุมชน น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารวิชาการ						
0.	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติงาน ทางด้านวิชาการร่วมกัน	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับความคิดเห็น 5 หมายถึงผู้บริหาร
 สถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติงานทางด้านวิชาการร่วมกันการมีส่วนร่วมของชุมชนใน
 การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	รายการคำถาม	การบริหารโดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารวิชาการ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันแนะแนวในการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติงานทางด้านวิชาการร่วมกัน					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันตรวจสอบ ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาร่วมกัน					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการแก้ไข ปรับปรุงงานด้านวิชาการของสถานศึกษาร่วมกัน					
ด้านการบริหารงบประมาณ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำคำขอตังงบประมาณของโรงเรียน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน					

ข้อ	รายการคำถาม	การบริหารโดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
		5	4	3	2	1
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาครูจ้างสอนของโรงเรียน					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
ด้านการบริหารงานบุคคล						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูลในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน					

ข้อ	รายการคำถาม	การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
		5	4	3	2	1
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลการทำงานกับ ติดตาม สอดส่องดูแลการประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลแผนการเชิงรุกที่ครูที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันการประเมินผลการทำงานปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน					
ด้านการบริหารทั่วไป						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis)					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาจัดขึ้น					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษา แนะนำสนับสนุนการดำเนินกิจการพิเศษในโรงเรียน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันติดตามประเมินผลการจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัดศุครักษ์ และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกัน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการเข้าร่วมประชุมวางแผนรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับโรงเรียนร่วมกัน					

ข้อ	รายการคำถาม	การบริหารโดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
		5	4	3	2	1
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและเสียสละร่วมกัน					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตาราง 15 แสดงผลดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอแม่เมาะ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3		
ด้านการบริหารวิชาการ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันแนะแนวในการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้คำปรึกษาแนะนำ ในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันปฏิบัติงานทางด้านวิชาการร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันตรวจสอบ ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	ร่วมกัน					

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3		
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการ ดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการแก้ไข ปรับปรุงงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารงบประมาณ						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของ โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อ พัฒนาโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกให้กับโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนจัดหาครูจ้างสอนของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน จัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันใน การใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน จัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนา โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3		
		19	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน จัดทำสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับโรงเรียน	+1		
20	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของ โรงเรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารงานบุคคล						
21	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็น วิทยากรสอนในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคล ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผน การกำกับ ติดตาม สอดส่องดูแล การประพฤติตนของครู ให้เป็นไปตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวางแผน การเชิดชูเกียรติครูที่มีความริเริ่ม สร้างสรรค์และผลงานดีเด่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน จัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอน ในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3		
26	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน ระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มี ส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันรับ ฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูลในการบริหารงาน บุคคลในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน ติดตามประเมินผลการทำงานกับ ติดตาม สอดคล้องดูแลการประพฤติตนของครู ให้ เป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน ติดตามประเมินผลแผนการเชิดชูเกียรติครู ที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารทั่วไป						
31	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันวาง แผนการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนใน การส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคาร สถานที่ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน วางแผนติดตามประเมินผลการ ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3		
34	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน ดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วม กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่ สถานศึกษาจัดขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกันให้ คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนการดำเนิน กิจการพิเศษในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมกัน ติดตามประเมินผลการจัดบริการให้ชุมชน เยี่ยมวัดศุครุภัณฑ์และการขอใช้อาคารสถานที่ ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนให้ความ ร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่าง สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารทั่วไป						
39	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนได้มีการเข้า ร่วมประชุมวางแผน รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับ ภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับโรงเรียน ร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40	ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีการปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็ม ความสามารถและเสียสละร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป

1. ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

1.1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.99	40

ภาพ 2 แสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

Statistics

		ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ระดับการศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน
N	Valid	226	226	226
	Missing	0	0	0

ภาพ 3 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้บริหารสถานศึกษา	32	14.20	14.20	14.20
	ครูผู้สอน	194	85.80	85.80	100.00
	Total	226	100.00	100.00	

ภาพ 4 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ระดับการศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปริญญาตรี	131	58.00	58.00	58.00
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	42.00	42.00	100.00
	Total	226	100.00	100.00	

ภาพ 5 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับการศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5ปี	119	52.70	52.70	52.70
	6- 10ปี	57	25.20	25.20	77.90
	มากกว่า10 ปี	50	22.10	22.10	100.00
	Total	226	100.0	100.0	

ภาพ 6 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสบการณ์การทำงาน

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 3 จำนวน 40 ข้อ

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อที่ 1	226	1	5	3.21	0.86
ข้อที่ 2	226	1	5	3.27	0.85
ข้อที่ 3	226	1	5	3.54	1.29
ข้อที่ 4	226	1	5	3.47	0.86
ข้อที่ 5	226	1	5	3.66	0.94
ข้อที่ 6	226	1	5	3.69	0.95
ข้อที่ 7	226	1	5	3.73	1.01
ข้อที่ 8	226	1	5	3.64	0.98
ข้อที่ 9	226	1	5	3.67	1.00
ข้อที่ 10	226	1	5	3.63	0.97
ข้อที่ 11	226	1	5	3.70	1.01
ข้อที่ 12	226	1	5	3.72	0.99
ข้อที่ 13	226	1	5	3.62	1.00
ข้อที่ 14	226	1	5	3.74	1.01
ข้อที่ 15	226	1	5	3.66	1.00
ข้อที่ 16	226	1	5	3.72	1.00
ข้อที่ 17	226	1	5	3.68	0.99
ข้อที่ 18	226	1	5	3.65	0.99
ข้อที่ 19	226	1	5	3.62	0.98
ข้อที่ 20	226	1	5	3.67	0.94
ข้อที่ 21	226	1	5	3.70	0.99
ข้อที่ 22	226	1	5	3.72	1.00
ข้อที่ 23	226	1	5	3.73	1.01

ข้อที่ 24	226	1	5	3.74	1.01
ข้อที่ 25	226	1	5	3.72	1.08
ข้อที่ 26	226	1	5	3.68	1.02
ข้อที่ 27	226	1	5	3.71	1.00
ข้อที่ 28	226	1	5	3.74	1.02
ข้อที่ 29	226	1	5	3.71	0.97
ข้อที่ 30	226	1	5	3.68	0.98
ข้อที่ 31	226	1	5	3.66	0.98
ข้อที่ 32	226	1	5	3.78	1.02
ข้อที่ 33	226	1	5	3.79	1.04
ข้อที่ 34	226	1	5	3.72	0.97
ข้อที่ 35	226	1	5	3.71	0.97
ข้อที่ 36	226	1	5	3.74	0.99
ข้อที่ 37	226	1	5	3.72	1.07
ข้อที่ 38	226	1	5	3.71	1.00
ข้อที่ 39	226	1	5	3.77	1.00
ข้อที่ 40	226	1	5	3.73	1.05
Valid N (listwise)	226				

ภาพ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

2.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

T-Test

Group Statistics

	ระดับการศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ด้าน1	ปริญญาตรี	131	3.5374	1.05118	.09184
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	3.6179	.13446	.01380
ด้าน2	ปริญญาตรี	131	3.5015	1.23276	.10771
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.0000	.00000	.00000
ด้าน3	ปริญญาตรี	131	3.5664	1.26938	.11091
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.0000	.00000	.00000
ด้าน4	ปริญญาตรี	131	3.6115	1.26300	.11035
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.0000	.00000	.00000
ผลรวม	ปริญญาตรี	131	3.5542	1.19209	.10415
	สูงกว่าปริญญาตรี	95	3.9045	.03362	.00345

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means									
		Levene's Test for Equality of Variances		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
		F	Sig.						Lower	Upper	
ด้าน1	Equal variances assumed	122.121	.000	-.741	224	.459	-.08049	.10855	-.29440	.13342	
	Equal variances not assumed			-.867	135.837	.388	-.08049	.09287	-.26415	.10317	
ด้าน2	Equal variances assumed	188.082	.000	-3.939	224	.000	-.49847	.12656	-.74787	-.24908	
	Equal variances not assumed			-4.628	130.000	.000	-.49847	.10771	-.71156	-.28539	
ด้าน3	Equal variances assumed	181.205	.000	-3.327	224	.001	-.43359	.13032	-.69039	-.17679	
	Equal variances not assumed			-3.909	130.000	.000	-.43359	.11091	-.65300	-.21417	
ด้าน4	Equal variances assumed	157.720	.000	-2.997	224	.003	-.38855	.12966	-.64406	-.13304	
	Equal variances not assumed			-3.521	130.000	.001	-.38855	.11035	-.60686	-.17024	
ผลรวม	Equal variances assumed	160.272	.000	-2.861	224	.005	-.35028	.12242	-.59151	-.10904	
	Equal variances not assumed			-3.361	130.285	.001	-.35028	.10421	-.55644	-.14411	

ภาพ 8 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษาภาพรวม

Oneway

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ด้าน1	น้อยกว่า 5 ปี	3.5345	1.10319	.10113	3.3342	3.7347	1.00	5.00
	6-10ปี	3.5140	.03504	.00464	3.5047	3.5233	3.50	3.60
	มากกว่า10ปี	3.7240	.10214	.01444	3.6950	3.7530	3.50	3.80
	Total	3.5712	.80472	.05353	3.4658	3.6767	1.00	5.00
ด้าน2	น้อยกว่า 5 ปี	3.4513	1.28313	.11762	3.2183	3.6842	1.00	5.00
	6-10ปี	4.0000	.00000	.00000	4.0000	4.0000	4.00	4.00
	มากกว่า10ปี	4.0000	.00000	.00000	4.0000	4.0000	4.00	4.00
	Total	3.7111	.96895	.06445	3.5841	3.8381	1.00	5.00
ด้าน3	น้อยกว่า 5 ปี	3.5227	1.32444	.12141	3.2823	3.7631	1.00	5.00
	6-10ปี	4.0000	.00000	.00000	4.0000	4.0000	4.00	4.00
	มากกว่า10ปี	4.0000	.00000	.00000	4.0000	4.0000	4.00	4.00
	Total	3.7487	.98843	.06575	3.6191	3.8782	1.00	5.00

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ด้าน4	น้อยกว่า 5 ปี	3.5723	1.31928	.12094	3.3328	3.8118	1.00	5.00
	6-10ปี	4.0000	.00000	.00000	4.0000	4.0000	4.00	4.00
	มากกว่า10ปี	4.0000	.00000	.00000	4.0000	4.0000	4.00	4.00
	Total	3.7748	.97908	.06513	3.6464	3.9031	1.00	5.00
ผลรวม	น้อยกว่า 5 ปี	3.5202	1.24613	.11423	3.2940	3.7464	1.00	5.00
	6-10ปี	3.8785	.00876	.00116	3.8762	3.8808	3.88	3.90
	มากกว่า10ปี	3.9310	.02554	.00361	3.9237	3.9383	3.88	3.95
	Total	3.7014	.92280	.06138	3.5805	3.8224	1.00	5.00

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้าน1	Between Groups	1.514	2	.757	1.171	.312
	Within Groups	144.189	223	.647		
	Total	145.703	225			
ด้าน2	Between Groups	16.965	2	8.483	9.737	.000
	Within Groups	194.277	223	.871		
	Total	211.242	225			
ด้าน3	Between Groups	12.836	2	6.418	6.914	.001
	Within Groups	206.989	223	.928		
	Total	219.825	225			
ด้าน4	Between Groups	10.308	2	5.154	5.596	.004
	Within Groups	205.378	223	.921		
	Total	215.686	225			
ผลรวม	Between Groups	8.332	2	4.166	5.069	.007
	Within Groups	183.270	223	.822		
	Total	191.603	225			

*Sig น้อยกว่า 0.05

ภาพ 9 แสดงการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานภาพรวม

Post Hoc Tests

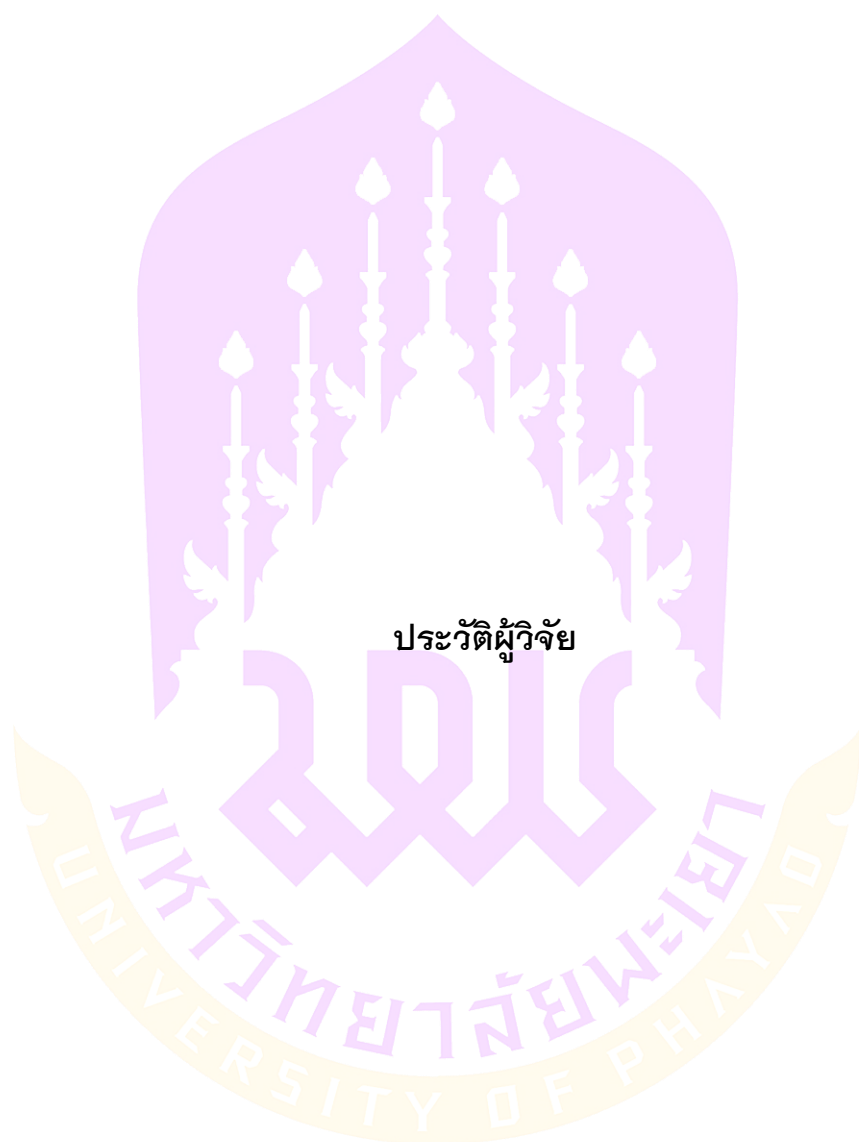
Multiple Comparisons

Scheffe

Dependent Variable	(I) ประสิทธิภาพการ น้อยกว่า 5 ปี	(J) ประสิทธิภาพการ (J) ประสิทธิภาพการ มากกว่า10ปี	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ด้าน1	น้อยกว่า 5 ปี	6-10ปี	.02042	.12953	.988	-.2988	.3396
		มากกว่า10ปี	-.18955	.13552	.378	-.5235	.1444
	6-10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	-.02042	.12953	.988	-.3396	.2988
		มากกว่า10ปี	-.20996	.15581	.405	-.5939	.1740
	มากกว่า10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.18955	.13552	.378	-.1444	.5235
		6-10ปี	.20996	.15581	.405	-.1740	.5939
ด้าน2	น้อยกว่า 5 ปี	6-10ปี	-.54874*	.15035	.002	-.9192	-.1782
		มากกว่า10ปี	-.54874*	.15731	.003	-.9364	-.1611
	6-10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.54874*	.15035	.002	.1782	.9192
		มากกว่า10ปี	.00000	.18085	1.000	-.4457	.4457
	มากกว่า10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.54874*	.15731	.003	.1611	.9364
		6-10ปี	.00000	.18085	1.000	-.4457	.4457
ด้าน3	น้อยกว่า 5 ปี	6-10ปี	-.47731*	.15519	.010	-.8597	-.0949
		มากกว่า10ปี	-.47731*	.16237	.014	-.8774	-.0772

6-10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.47731*	.15519	.010	.0949	.8597
	มากกว่า10ปี	.00000	.18668	1.000	-.4600	.4600
มากกว่า10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.47731*	.16237	.014	.0772	.8774
	6-10ปี	.00000	.18668	1.000	-.4600	.4600
ด้าน4	น้อยกว่า 5 ปี	-.42773*	.15459	.023	-.8087	-.0468
	มากกว่า10ปี	-.42773*	.16174	.032	-.8263	-.0292
6-10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.42773*	.15459	.023	.0468	.8087
	มากกว่า10ปี	.00000	.18595	1.000	-.4582	.4582
มากกว่า10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.42773*	.16174	.032	.0292	.8263
	6-10ปี	.00000	.18595	1.000	-.4582	.4582
น้อยกว่า 5 ปี	6-10ปี	-.35834	.14603	.051	-.7182	.0015
	มากกว่า10ปี	-.41083*	.15278	.028	-.7873	-.0343
6-10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.35834	.14603	.051	-.0015	.7182
	มากกว่า10ปี	-.05249	.17566	.956	-.4854	.3804
มากกว่า10ปี	น้อยกว่า 5 ปี	.41083*	.15278	.028	.0343	.7873
	6-10ปี	.05249	.17566	.956	-.3804	.4854
ผลรวม						

ภาพ 10 แสดงการเปรียบเทียบจ่ายแหนดตามประเภทการดำเนินงานรายด้าน

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	วันชัย ปู่กอง
วัน เดือน ปี เกิด	1 ตุลาคม 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 ค.บ. (พลศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	106 หมู่ 13 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	วันชัย ปู่กอง. (ผู้บรรยาย). (17-23 เมษายน 2565). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 817-828). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

